

Universal Declaration of Human Rights

ကမ္ဘာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

Gounyie soi maihji litha o nyie hun liamzian

ဂုဏ်ဝမ်ပိုညို (နာဂ)

Universal Declaration of Human Rights

ကမ္ဘာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

Gounyie soi maihji litha o nyie hun liamzian

ဂုဏ်ဝမ်ပိုညို (နာဂ)

ပုံနှိပ်ဖုတ်တမ်း

ပထမအကြိမ်

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

ဂုဏ်ဝမ်းပိုညို (နာဂ)

အုပ်စု-၄၀၀

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာန၊
တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဦးစီးဌာနနှင့်
တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအသင်းတို့မှ
ပူးပေါင်းဘာသာပြန်ဆို၍
မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်မှ
အခမဲ့ထုတ်ဝေသည်။

စကားချီး

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံက ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းကို အတည်ပြုချမှတ်၍ ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ကြေညာစာတမ်း၏ စာသားအပြည့်အစုံကို နောက်စာမျက်နှာများတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤကဲ့သို့ သမိုင်းဝင် လုပ်ဆောင်ချက်ကို ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံက ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အားလုံးအား ဤကြေညာစာတမ်း၏ စာသားကို အများပြည်သူတို့ သိရှိစေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် နိုင်ငံများ သို့မဟုတ် နယ်မြေများ၏ နိုင်ငံရေးအဆင့်အတန်းကို ခွဲခြားမှု မပြုဘဲ၊ အဓိကအားဖြင့် ကျောင်းများနှင့် အခြားပညာပေးရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် ကြေညာစာတမ်းကို ဖြန့်ချိဝေငှစေရန်၊ မြင်သာအောင် ပြသထားစေရန်၊ ဖတ်ကြားစေရန်နှင့် အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းဖော်ပြစေရန် ပန်ကြားခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသား လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်သည် ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုလျက် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိလိုက်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်

Ngo than zii

1948 pon, zali sai nai, zajikhou sai, mong o gousoi maihji litha onyehun liamzian ne jizou-e khamlouh. Okham loh maih lahiat opamsi nung ophi siam mong o nyi hun tai, nung tade voi-e hile maih kikihai ojizougam mong ha maih khiamkhan opam si a nung o nyie hun siam ne maihji pamsi a nyi a litha tha gousoi litha deteinyiu khiamkhan khiamkhan kiki dejianpok e, otongtong lahiat jiam nai oma omoin onyihun hoi huh a nung lahiat ne thon pouan a litha nyi e zian tei a nai ve a o that ne nyi la a litha voi- e hi.

Nung lou jijou-e khaman maihlai nahli gou so soi maihji litha onyiehun liamzian lahiat ne maih thou huh ngo mong maih ne khaman ngo pokli.

ကမ္ဘာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

နိဒါန်း

လူသားအားလုံး၏ မွေးရာပါ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် တန်းတူညီမျှရှိပြီး ဖယ်ရှားထုတ်ပယ်၍ မရသော အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် လွတ်လပ်မှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းမှုတို့အတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

လူ့အခွင့်အရေးကို အလေးမထား မထိမဲ့မြင်ပြုခြင်းသည် လူသားတို့၏ အကောင်းအဆိုး အကြောင်းအကျိုး ဆင်ခြင်နိုင်စွမ်းကို ဖျက်ဆီးသည့် ရိုင်းစိုင်းရက်စက်သော အပြုအမူများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ သက်ဝင်ယုံကြည်ခွင့်၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းနှင့် ချို့တဲ့ခြင်းမှ လွတ်ကင်းခွင့်တို့ကို ရရှိခံစားရမည့် လူ့ဘောင်လောကတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာရေးကို သာမန်လူသားအားလုံး၏ အမြင့်မားဆုံးသော မျှော်မှန်းချက်အဖြစ် ကြေညာပြီးဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

အာဏာသုံး၍ တရားလက်လွတ် အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုတို့ကို လူသည် နောက်ဆုံးနည်းလမ်းအနေဖြင့် ဆန့်ကျင်ပုန်ကန်သည့် အခြေအနေသို့ မရောက်ရှိစေရေးအတွက် လူ့အခွင့်အရေးကို ဥပဒေစိုးမိုးမှုဖြင့် ကာကွယ်ပေးရန် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

နိုင်ငံချင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံမှုဖွံ့ဖြိုးရေးကို မြှင့်တင်ရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

Gounyie soi maihji litha o nyie hun liamzian Ojaluh

Osatlizyim maih tet ja-e nai jiam khou mong ziluh-e maihji opamsi zak a lo thi jiezhou-e gai a litha nung gou so soi mong o mian mouang doum, otha, nai noakmi litha ozitong hoakngam ne.

Mian o mouang siao ne teh devetian dezapzian maih ne maih ji demi omi maih ne hengluh a litha oluh thei an ki a hihouang ne jang-e Mian o mouang siao tadei holuh a, mian siao e mouanglam a ohat ne nai dengoi detao maih mong o tha khou a maihji opamsi zapzian litha tha odiang othat tou omi nyihun at.

Ngokham zou kouang tai-e oliam dethamong o ganki luhjaole maih ne teh gonghi-e devi tian dethi a litha mian omouang siao otha mong o kamhi kiu a lithatha opoutong.

Khiamkhan huh jizou-e khakhu a litha opoutong.

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ပြည်သူ့အပေါင်းတို့သည် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေး၊ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် တန်ဖိုး၊ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး တန်းတူအခွင့်အရေးရှိမှုတို့ကို ၎င်းတို့ သက်ဝင် ယုံကြည်ကြောင်း ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်၌ ထပ်မံအတည်ပြုခဲ့ပြီး၊ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် လွတ်လပ်မှုတွင် လူမှုရေးတိုးတက်ရေးနှင့် လူ့ဘဝအဆင့်အတန်း တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးတို့ကို မြှင့်တင်ရန် သန့်ဋ္ဌာန်ချပြီး ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတို့သည် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်း၍ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးက ပိုမိုမြှင့်တင် လေးစားလိုက်နာ ကျင့်သုံးကြစေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်မည်ဟု ကတိပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

အဆိုပါ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အတူတကွ နားလည်မှုရှိခြင်းသည် ဤကတိကဝတ်ကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်စေရေးအတွက် အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

Gou so soi mong o maihji ne zaklizak vi-zian ho-e nai mai-maihlou zak a lothi-e mouanglam ho-e thi alitha khamluh. Maihji gaigai kha khu a lithatha maihji ne khakhu a lithatha hoizian a.

Ojizou gam mong o ha maih khiamkhan huh a ojizouhoi netehhoilut-e maihji omouangsiao tong nehuh gouso soi pamsi o vizian-e ganki-e tehthuluh hou.

Nung maihji omouangsiao ne zou-e nyila nungnyiluh limaih ne ojousi-e voi-e ganki a litha tiang a teh opoutong.

လူတိုင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတိုင်းက ဤကြေညာစာတမ်းကို အစဉ် နှလုံးသွင်းလျက် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးတွင် အဆိုပါအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို လေးစားကြစေရန် သင်ကြားခြင်း၊ အသိပညာ ပေးခြင်းဖြင့် အားထုတ်ကြစေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ထိုနိုင်ငံတို့၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာအောက်ရှိ နယ်ပယ်အတွင်းမှ တိုင်းသူပြည်သားများက အဆိုပါအခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကျယ်ပြန့်ထိရောက်စွာ အသိအမှတ်ပြုလိုက်နာ ကျင့်သုံးစေရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့်တို့တွင် အဆင့်ဆင့် တိုးတက်သော အစီအမံများဖြင့် အားထုတ်ကြစေရန် အတွက်လည်းကောင်း ရည်ရွယ်လျက်၊ နိုင်ငံခပ်သိမ်း၊ လူခပ်သိမ်း တို့ အောင်မြင်မှုရရှိရန် ဆောင်ရွက်ကြရမည့် အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော စံတစ်ရပ်အဖြစ် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံက ဤကမ္ဘာလူ့ အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းကို ယခုထုတ်ပြန်ကြေညာလိုက်သည်။

အပိုဒ် ၁

လူသားအားလုံးသည် လွတ်လပ်သူများအဖြစ် မွေးဖွားလာကြပြီး ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အခွင့်အရေးများ တန်းတူရည်တူရှိကြသည်။ လူတို့၌ ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် အမှားအမှန်ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်သော အသိဉာဏ် ရှိကြ၍၊ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ညီရင်းအစ်ကို စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဆက်ဆံ ကျင့်သုံးသင့်သည်။

Maihji pamsi nai ohoipamsi huh a nung onyi hun lahiat ne nyiluh-e teh gouso soi khiamkhan pamsi a vi-zian a litha sim. Nyihun-e teh kouji-e voi a thalitha ojizougam mong o ha maih khiamkhan huh a ouamkhiamkhan ne mong gai maih maihji huh a mian o mouangsiao ne ve-zian-e ganki a lithatha nung khiamkhan ne mong o lou dejao-e khankhu-e ganki a lithatha kouzou a odiang tou khiamkhanpamsi maihji pamsi othahiao zap ganki alithatha opamsi a nyi-e Gounyie soi maih ji litha o nyie hun liamzian lahiat ne jang-e nyihun.

Ngogao 1

Maihji opamsi osatlinyinim nyieuja-e den odiang hai degai, nai zaklizak haove-e gai, maihji ne mong oohou luh hi a maih ne nai demi omi nyi a maih onyi mouangdiang gai zaklizak deilino dadei-e noi alou gai.

အပိုဒ် ၂

လူတိုင်းသည် လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး၊
 ဘာသာစကား၊ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် အခြား
 အယူအဆ၊ နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် လူမှုအဆင့်အတန်းနှင့်ဆိုင်သော
 ဇာစ်မြစ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာဂုဏ်၊ မျိုးရိုးဇာတိဂုဏ်နှင့် အခြားအဆင့်အတန်း
 စသည့် ခွဲခြားမှုမျိုး မရှိစေဘဲ ဤကြေညာစာတမ်းတွင် ဖော်ပြပါရှိ
 သည့် အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့် အားလုံးကို ခံစားခွင့် ရှိသည်။
 ထို့ပြင် လူတစ်ဦးတစ်ယောက် နေထိုင်ရာ နိုင်ငံ သို့မဟုတ် နယ်မြေ
 ဒေသသည် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် လွတ်လပ်သည့်နယ်မြေဖြစ်စေ၊
 ကုလသမဂ္ဂ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခံနယ်မြေဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်
 ချုပ်ခွင့်အာဏာ မရရှိသောနယ်မြေဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အချုပ်အခြာ
 အာဏာ တစ်စုံတစ်ရာ ကန့်သတ်မှု ရှိသည့်နယ်မြေဖြစ်စေ ယင်း၏
 နိုင်ငံရေး၊ စီရင်ပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်း တစ်ခုခု
 ကို အခြေပြု၍ ခွဲခြားမှု မပြုလုပ်ရ။

အပိုဒ် ၃

လူတိုင်းတွင် အသက်ရှင်သန်ခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်လုံခြုံမှု
 ရခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၄

မည်သူ့ကိုမျှ ကျေးကျွန်အဖြစ် သို့မဟုတ် ကျေးကျွန်ကဲ့သို့ မပြုရ။
 ကျွန်ပြုခြင်းနှင့် ကျွန်အရောင်းအဝယ်ပြုခြင်းပုံစံ အားလုံးကို ပိတ်
 ပင်တားမြစ်ရမည်။

အပိုဒ် ၅

မည်သူ့ကိုမျှ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း သို့မဟုတ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်
 သော၊ လူမဆန်သော၊ လူ့သိက္ခာ ညှိုးနွမ်းစေသော ပြုမူဆက်ဆံခြင်း
 သို့မဟုတ် အပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း မပြုရ။

Ngogao 2

Maihjipamsi nai maihlai, heilinyie, maihlo mai, ngo, oziam kham, osilivoi, nai oma othat maihji opouanglinyim gaigai maih thongjou maihthou maih nye dejianpok a litha nung onyihun siam ne mong o ha. Maihji Omouangsiao opamsi houluh a hiao tai, nunglodejao-e maih zaklizak noi-e gai maih khiamkhan othang dekhoapjimaih othanglopule ojizou ogam a hoi-e ganki le maih othang lopule, mian noakhang othang deteilougaipule oma ohoizak a kiapjitou-e othang gailoupule khamkiu a nai gou so soi khiamkhan tehtao-e ijianpok-a.

Ngogao 3

Maihji pamsi zagai-gai a, mian omouang siao mong o mouangjam-e noi a gai.

Ngogao 4

Hiao tehloupule jiamgai a nai jiamgaitah de-e dathi, jiamgai tadegankilemaih nai jiamgaijian lemaih huh opamsiteh kiap a gai.

Ngogao 5

Hiaoteh loupule demi-o khoapji kiu-e nai laijoi-e maihjie devi-zian maihgong degai-e nai okhoapjikiu-e iganki a.

အပိုဒ် ၆

လူတိုင်းသည် ဥပဒေအရာ၌ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် နေရာတိုင်းတွင် အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ခံယူပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၇

လူအားလုံးတို့သည် ဥပဒေအရာ၌ တန်းတူရည်တူရှိကြပြီး ဥပဒေ၏ တန်းတူ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို မည်သည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမျှ မရှိစေဘဲ ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ဤကြေညာစာတမ်းကို ဖောက်ဖျက်၍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ခွဲခြားဆက်ဆံရန် လှုံ့ဆော်ခြင်းမှလည်းကောင်း တူညီသော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၈

လူတိုင်းသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ ၎င်းအား ခံစားခွင့် ပြုထားသည့် မူလအခွင့်အရေးများကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း ခံရလျှင် ထိုသူသည် စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော နိုင်ငံတော်ခုံရုံးများ၏ ထိရောက်သော ကုစားပေးမှုကို ရပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

အပိုဒ် ၉

မည်သူမျှ မတရားဖမ်းဆီးခြင်း၊ မတရားချုပ်နှောင်ခြင်း သို့မဟုတ် မတရား ပြည်နှင်ခြင်း မခံစေရ။

အပိုဒ် ၁၀

လူတိုင်းသည် ၎င်း၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ရှိမှုများကို အဆုံးအဖြတ်ခံရာတွင်လည်းကောင်း၊ ၎င်းအပေါ် ပြစ်မှုကြောင်းအရ စွပ်စွဲချက်ကို အဆုံးအဖြတ်ခံရာတွင်လည်းကောင်း လွတ်လပ်၍ ဘက်လိုက်မှုမရှိသော တရားရုံးတစ်ရပ်က အများပြည်သူရှေ့မှောက်တွင် တရားမျှတစွာ ကြားနာစစ်ဆေးခြင်းကို တန်းတူရည်တူအပြည့်အဝ ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

Ngogao 6

Ngokham ne jang-e Maihjipamsi maihjizagai zak teh zapzian-e denthalo neh vezian hou-e thi a lugai.

Ngogao 7

Ngokham ne mong o maihjipamsi zak a louthive-zian hou-e thi a gai. Nung onyi hun lahiat ne ovitian degai-e jianpoklimaih ne mong o jizou-e gai a nai dejianpok-e thi lou gai.

Ngogao 8

Maihjipamsi ngokkhamsiam devi-zian-e hihouang nyi khiamkhan ne mong o mihkhamkiu othang ngoi-e khamkiu a oliam gai.

Ngogao 9

Hiao dehloupule mihdegai-e thah, mih detha-e o gai jiam mong o tou, nai oliamdetha mong noi a oliam a gai.

Ngogao 10

maihjipamsi litha mihkham a salai gai huh a khatheikhami delou-e otha ne mong o mihkhamlemaih huh ah mihkham thang ne mong o maihpamsikha otha ne mong o nyihun a lou gai.

အပိုဒ် ၁၁

(၁) ပြစ်မှုတစ်ရပ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရသော လူတိုင်းသည် စွပ်စွဲခံရ သည့် ပြစ်မှုအတွက် ခုခံချေပရန် လိုအပ်သည့် အာမခံချက်ရှိသော အများပြည်သူ ရှေ့မှောက်၌ စစ်ဆေးသောတရားရုံးက ဥပဒေနှင့် အညီ ကြားနာစစ်ဆေးပြီး ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ထင်ရှားစီရင်မှု မခံရမချင်း အပြစ်မဲ့သူဟူ၍ မှတ်ယူခြင်း ခံထိုက်သည့် အခွင့်အရေး ရှိသည်။

(၂) ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့်အချိန်တွင် ပြည်တွင်းဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရဖြစ်စေ ပြုလုပ်မှု သို့မဟုတ် ပျက်ကွက် မှု တစ်ရပ်သည် ပြစ်မှု မမြောက်ပါက ထိုပြုလုပ်မှု သို့မဟုတ် ပျက် ကွက်မှုအတွက် မည်သူမျှ အပြစ်မရှိစေရ။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် အချိန်ကာလတွင် ထိုက်သင့်စေနိုင်သော ပြစ်ဒဏ်ထက် ပိုမိုကြီးလေး သော ပြစ်ဒဏ်ကို ထိုက်သင့်စေခြင်း မရှိစေရ။

အပိုဒ် ၁၂

မည်သူမျှ မိမိ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး လွတ်လပ်ခွင့်၊ မိသားစု၊ နေအိမ် သို့မဟုတ် စာပေးစာယူကိစ္စရပ်များတွင် မတရားဝင်ရောက်စွက် ဖက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ မိမိ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ထင်ပေါ်ကျော် ကြားမှုအား ပုတ်ခတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း မခံရစေရ။ လူတိုင်း သည် ထိုသို့ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့မှ ဥပဒေအရ အကာအကွယ်ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၁၃

(၁) လူတိုင်းတွင် နိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်အတွင်း၌ လွတ်လပ်စွာ သွားလာရွှေ့ပြောင်းခွင့်နှင့် နေထိုင်ခွင့် ရှိသည်။

Ngogao 11

(1). Ophozak jang-e mihloutou-e gailemaih nung ne luhtha a litha mih neteh salailuh kiu a maih, maihjipamsi kha o mikhamthang ne mong o ophogaiteh munyihun tehtao-e nyu mih agai teh ngo a oliam gai.

(2). Mihlamtiao ne mong o khiamkhan ngo kham nai gouso soi ngokham jang-e opo opho gai teh dezap zian nyu hiao loupule mih igai ai. Nung mihlamtiao ne mong o mikhophup-e mihsalai ne hiao a ithi ai.

Ngogao 12

Hiao a loupule mian omouang siao, jiam mouang, jiam deteinyi onyihun gaigai mihgkougokhou a liam-e thangmang luhjao ganki a itha ai. Maihjipamsi a nung tahdei-e mikhougokhou liam-e ganki nyi nung ngokham jang- luhtha kiu hiao tai.

Ngogao 13

(1). Maihjipamsi khiamkhan ne mong o momo mouang siao-e jaki-e khu a noi a oliam gai.

(၂) လူတိုင်းတွင် မိမိ၏ နိုင်ငံအပါအဝင် မည်သည့်နိုင်ငံမှမဆို ထွက်ခွာပိုင်ခွင့်နှင့် မိမိ၏ နိုင်ငံသို့ ပြန်လာပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၁၄

(၁) လူတိုင်းသည် ဖိစီးနှိပ်စက်မှုမှ လွတ်ကင်းရန် အခြားနိုင်ငံများ၌ ခိုလှုံခွင့်ကို တောင်းခံပိုင်ခွင့်နှင့် ရရှိခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၂) နိုင်ငံရေးနှင့် မပတ်သက်သည့် ပြစ်မှုများ သို့မဟုတ် ကုလသမဂ္ဂ ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အခြေခံမူများကို ဆန့်ကျင်သော ပြုလုပ်မှုများ အပေါ် အကြောင်းပြု၍ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် တရား စွဲဆိုမှုများတွင် အထက်ပါအခွင့်အရေးကို ကိုးကားအသုံးပြုခွင့် မရှိ စေရ။

အပိုဒ် ၁၅

(၁) လူတိုင်းသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူခွင့်ရှိသည်။

(၂) မည်သူမျှ မိမိ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို မတရားရုပ်သိမ်းခြင်း မခံရ စေရ။ မိမိ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ပြောင်းလဲနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို လည်း ငြင်းပယ်ခြင်း မခံရစေရ။

အပိုဒ် ၁၆

(၁) အရွယ်ရောက်ပြီးသော ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့တွင် လူမျိုး၊ နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာကို အကြောင်းပြု၍ ကန့်သတ်ချက် တစ်စုံတစ်ရာ မရှိစေဘဲ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပိုင်ခွင့် နှင့် မိသားစု ထူထောင်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် လက်ထပ်ရာ တွင်လည်းကောင်း၊ အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေစဉ်တွင် လည်းကောင်း၊ ကွာရှင်းပြတ်စဲသည့်အခါတွင်လည်းကောင်း တန်းတူ ရည်တူ အခွင့်အရေးများ ရခွင့်ရှိသည်။

(2). Maihjipamsi maih khiamkhan gousoi mong o le zoulizii jaki a hiao tai, nai mian goisoi mong o le khule hi jaki a hiao tai.

Ngogao 14

(1). Maihjipamsi okoupji ne mong o thakhu a litha maih khiamkhan mong noi ha a litha oliam hiao luh gai.

(2). Mian otha ne oliamdetha ne mong o dekiu-an litha nai den otha gai nung mong o noi a lou gai.

Ngogao 15

(1). Maihjipamsi khiamkhan maihji zakteh noi a lou gai.

(2). Hiao a lopule momokhiamkhan maihji ne luhjao-e wan-an itha ai. Mian mouangsiao mian haohoun ne kiapji-e tou-an itha ai.

Ngogao 16

(1). Jiamkhouzang a otiao tao at maih maihlosolimaiso huh maihlai nai ziamkhamkiki nah dejianpok-e jiamkhouzang a tha tai. Jiamkhouzang at nyi, jiamkhou zak a thi gam at nyi nai pouang hou an tiao mong o zaklizak mouangjam thihou a oliam ai.

(၂) သတို့သားနှင့် သတို့သမီး နှစ်ဦးနှစ်ဖက်တို့၏ လွတ်လပ်သော သဘောဆန္ဒ အပြည့်အဝရှိမှသာလျှင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း ပြုရမည်။

(၃) မိသားစုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သဘာဝကျသော အခြေခံအဖွဲ့ ဖြစ်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် နိုင်ငံတော်၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၁၇

(၁) လူတိုင်းတွင် မိမိတစ်ဦးချင်းသော်လည်းကောင်း၊ အခြားသူများနှင့် စုပေါင်း၍သော်လည်းကောင်း ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၂) မည်သူမျှ မိမိပိုင်ပစ္စည်းဥစ္စာကို မတရားသိမ်းယူခြင်း မခံထိုက်စေရ။

အပိုဒ် ၁၈

လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်ခွင့်၊ အမှားအမှန် ဝေဖန်ပိုင်းခြားခွင့်နှင့် ကိုးကွယ်ခွင့် ရှိသည်။ အဆိုပါ အခွင့်အရေးများတွင် မိမိကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ သို့မဟုတ် သက်ဝင်ယုံကြည်ချက်ကို လွတ်လပ်စွာ ပြောင်းလဲခွင့်အပြင်၊ တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ အများနှင့် စုပေါင်း၍ဖြစ်စေ မိမိကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ သို့တည်းမဟုတ် သက်ဝင်ယုံကြည်မှုကို အများပြည်သူ ရှေ့မှောက်၌ဖြစ်စေ၊ သီးခြားဖြစ်စေ လွတ်လပ်စွာ သင်ပြခွင့်၊ ကျင့်သုံးခွင့်၊ ဝတ်ပြုကိုးကွယ်ခွင့်နှင့် ဆောက်တည်ခွင့်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

(2). Jiamkhouzang a maih maihlosolimaiso oji mouangsiao nyilo jiamkhouzang tha tai.

(3). Maihji litha jiamkhouzang ne o osatlinyinim nyija-e gaili at. Nung ne teh maihjihoilikhiamkhan na gamkiu a oliam gai.

Ngogao 17

(1). Maihji pamsi a mianpamta nai deteinyi maihphi ho-e thongjou ne gai a lo gai.

(2). Hiao a lopule mianthong jou ne oliamdetha ki-an a itha ai.

Ngogao 18

Maihjipamsi a momomounag siao diang a oliam tha atha tehdianglou-e ziamkham a oliam gai. Nung ne mong o mian a ziamkhamlimaih deteinyi omoanglamlimaih mianmouangli a lou dejao-e, mianpamtaloupule maihphigamholoupule mian a ziamkham limaih detienyi omouanglamlimaih ne maihji ne kha o, mothilopule mouangsiao nyihun a, ganki a, ziamkham a, zisou a oliam ha.

အပိုဒ် ၁၉

လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင်ယူဆခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ခွင့် ရှိသည်။ အဆိုပါအခွင့်အရေးများတွင် ထင်မြင်ယူဆချက်များကို အနှောင့်အယှက်ကင်းစွာဖြင့် လွတ်လပ်စွာ စွဲကိုင်ခွင့် အပြင် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အတွေးအခေါ် အယူအဆများကို သတင်းမီဒီယာ တစ်ရပ်ရပ်မှတစ်ဆင့် နယ်နိမိတ် အပိုင်းအခြားမရှိ ရှာဖွေဆည်းပူးခွင့်၊ လက်ခံခွင့်နှင့် ဖြန့်ချိခွင့်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

အပိုဒ် ၂၀

- (၁) လူတိုင်းတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်နှင့် အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခွင့် တို့ကို လွတ်လပ်စွာ ကျင့်သုံးခွင့် ရှိသည်။
- (၂) အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်တွင် ပါဝင်စေရန် မည်သူ့ကိုမျှ အတင်းအကျပ် မပြုရ။

အပိုဒ် ၂၁

- (၁) လူတိုင်းတွင် မိမိနိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း၌ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ဆင့်ဖြစ်စေ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသည်။
- (၂) လူတိုင်းတွင် မိမိနိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဖြစ်ရန် တူညီသည့် အခွင့်အရေး ရှိသည်။
- (၃) အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုအာဏာသည် ပြည်သူပြည်သားတို့၏ ဆန္ဒအပေါ် အခြေခံရမည်။ လူတိုင်းပါဝင်၍ တန်းတူညီမျှ ဆန္ဒမဲပေးနိုင်ခွင့်ရှိပြီး လျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အလားတူ လွတ်လပ်သော မဲပေးစနစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားအလိုက် ကျင်းပသော စစ်မှန်သည့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် အဆိုပါဆန္ဒကို ဖော်ထုတ်ရမည်။

Ngogao 19

Maihjipamsi ah mian ah mouangsiao diang a nai moangsiao-e nyihun a oliam gai. Nung oliam ne mong o mian a dianglimaih ne huh toutha-e dianghai a ganki a ngongam ne othatlivat odiang touhuh takjitou nai kiapjitou degai-e nyiluh a nai nyihun a le ha.

Ngogao 20

(1). Maihjipamsi mouangjam-e gam a nai ohoihou a gamhai a oliam gai.

(2). Ohoizak mong o ha a litha tha hiaotehloupule nga lou dakouzou.

Ngogao 21

(1). Maihjipamsi miangousoinoakhang mong o mian ah mouagsiao maih ne toutha henglou-e sihah a oliam gai.

(2). Maihjipamsi miankhamkhan ne mong o zithi ha a lithatha khatheikhami delou a oliam gai.

(3). Khiamkhansi gankimaih huh a noakpou omouangsiao ne thi a gai. Maihpamsi a momophathang oliamtha mong o phathangkiu a lou gai.

အပိုဒ် ၂၂

လူတိုင်းတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအနေဖြင့် လူမှုဘဝ လုံခြုံရေး ရယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်ပြင်၊ မိမိနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် အရင်းအမြစ်တို့အရ အမျိုးသား ကြိုးပမ်းမှုနှင့် နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့ဖြင့် မိမိ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး လွတ်လပ်စွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးများကို ရရှိခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၃

(၁) လူတိုင်းတွင် အလုပ်လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ မိမိနှစ်သက်ရာ အလုပ်အကိုင်ကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်၊ တရားမျှတ၍ အဆင်ပြေမှုရှိသော လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများ ရပိုင်ခွင့်နှင့် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်းမှ အကာအကွယ် ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၂) လူတိုင်းတွင် တူညီသော အလုပ်အတွက် တူညီသော လုပ်ခကြေးငွေကို ခွဲခြားမှု တစ်စုံတစ်ရာ မရှိစေဘဲ ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၃) အလုပ်လုပ်သည့်လူတိုင်းတွင် မိမိနှင့် မိမိ၏မိသားစုအတွက် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ထိုက်တန်သော ဘဝရပ်တည်မှုကို အာမခံနိုင်မည့် တရားမျှတ၍ လျော်ကန် သင့်မြတ်သော အခကြေးငွေ ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ လိုအပ်လျှင် အခြားလူမှုရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများကိုလည်း ဖြည့်စွက်ရရှိ ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၄) လူတိုင်းတွင် မိမိ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရန်အတွက် အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ ဖွဲ့စည်းခွင့်နှင့် ယင်းသမဂ္ဂများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသည်။

Ngogao 22

Maihjipamsi a, haovizak athi-e zapzian a, miankhamkhan hoi mong o si-e kouji-e gailemaih mianodiangtou khakhu alitha po-e gailimaiah souliiliam, ovizian nai otuhath zap a lou gai.

Ngogao 23

(1). Maihjipamsi ah sivoihai a, momomouangshiao mouangjam-e silivoihengluh a, sivoi voianvoi tha a nai sithangdegai maihna sithang kiu a lou gai.

(2). Maihjipamsi a silivoinemong o ohe omo dejianpok-e thi a oliam gai.

(3). Sivoilemaih huh a mian nai mianjamkhou lithtatha vounge thahiao-e noi a omo ohe zap a gai. Punyi omasilivoan vojoule voi hai a aoliam gai.

(4). Maihjipamsi a miansi olizian zap a litha silie maiah hoi hou-e nung hoi mong le ha-e si-si a oliam gai.

အပိုဒ် ၂၄

လူတိုင်းတွင် ကြောင်းကျိုးလျော်ညီစွာ ကန့်သတ်ထားသည့် အလုပ် ချိန်နှင့် လစာဖြင့် ခံစားခွင့်ရှိသော အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ် ထားသည့် အလုပ်အားလပ်ရက်များ အပါအဝင် အနားယူခွင့်နှင့် အားလပ်ခွင့်တို့ကို ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၅

(၁) လူတိုင်းတွင် အစားအစာ၊ အဝတ်အထည်၊ နေအိမ်၊ ကျန်းမာ ရေး စောင့်ရှောက်မှုနှင့် လိုအပ်သည့် လူမှုအထောက်အပံ့များအပါ အဝင် မိမိနှင့် မိမိ၏ မိသားစု ကျန်းမာရေးနှင့် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ အေးချမ်းစွာ နေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် လုံလောက်သည့် လူနေမှု အဆင့်အတန်းကို ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ထို့ပြင် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးချို့တဲ့ခြင်း၊ မသန်စွမ်းဖြစ်ခြင်း၊ မုဆိုးမဖြစ်ခြင်း၊ အသက်အရွယ်အိုမင်းခြင်း သို့မဟုတ် မိမိမတတ်စွမ်းနိုင်သော အခြေအနေများကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း မပြုနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လျှင် ဘဝလုံခြုံမှု ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၂) မိခင်ဘဝနှင့် ကလေးသူငယ်ဘဝတို့တွင် အထူးစောင့်ရှောက်မှု နှင့် ကူညီမှုကို ရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ တရားဝင်လက်ထပ်၍ဖြစ်စေ၊ တရားဝင် လက်မထပ်ဘဲဖြစ်စေ မွေးဖွားလာသော ကလေးအားလုံး သည် တူညီသော လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ခံစားခွင့် ရှိသည်။

Ngogao 24

Maihjipamsi a sili voanvoi nai othat toule maih zalisou ne tha a gaile maih ne mong o sivoitiao nai houzatiao mong o houzatiao zap a lou gai.

Ngogao 25

(1). Maihjipamsi a ohailihieu, nailizei, jiam, zagai ne nai pou-e gailemaih kiki mouangjam-e noi a thalitha tao-e voung-e gaihai a oliam gai. Nungloudejao-e sitthang degai maih, pamdemi maih, phalihi depouang maih, maithangsii, hounthaimisihuh deteinyiu mian a dethahiao maih ogoujang-e sivoi hai a detha otiao okou hihoung loupule zagai gaihai oliam gai.

(2). Maihnyiuli maihsohuh lithatha okamhili ohazi ne kiu a lou gai. Oliamtha nai oliamdetha mong o jiam khou zang lou pule osatlinyim maih maihso opamsi vizianthi a lou gai.

အပိုဒ် ၂၆

(၁) လူတိုင်းတွင် ပညာသင်ယူခွင့် ရှိသည်။ ပညာသင်ကြားရေးသည် အနည်းဆုံး မူလတန်းနှင့် အခြေခံအဆင့်တို့တွင် အခမဲ့ ဖြစ်ရမည်။ မူလတန်းပညာသည် မသင်မနေရ ဖြစ်ရမည်။ စက်မှုလက်မှုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာများကို လူအများ သင်ယူနိုင်စေရမည် ဖြစ်ပြီး အဆင့်မြင့်ပညာရေးကို အရည်အချင်းပေါ် အခြေခံ၍ အားလုံး တန်းတူရည်တူ ရရှိစေရမည်။

(၂) ပညာရေးကို လူသားတို့၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး အပြည့်အဝ ဖွံ့ဖြိုးစေရန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို ပိုမို လေးစားလာစေရန် ဦးတည်သင်ကြားစေရမည်။ ပညာရေးသည် နိုင်ငံအားလုံးအတွင်း၊ လူမျိုး သို့မဟုတ် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အုပ်စု များအတွင်း နားလည်မှု၊ သည်းခံမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုတို့ မြှင့်တင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းမှုအတွက် ကုလသမဂ္ဂ ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို တိုးမြှင့်စေရမည်။

(၃) မိမိတို့၏ ကလေး ပညာရေးကို ရွေးချယ်ရာ၌ မိဘတို့တွင် လက်ဦး အခွင့်အရေး ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၇

(၁) လူတိုင်းတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ယဉ်ကျေးမှုဘဝ၌ လွတ်လပ်စွာ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့်၊ အနုပညာကို လွတ်လပ်စွာ ခံစားခွင့်နှင့် သိပ္ပံပညာတိုးတက်မှုနှင့် ၎င်း၏ အကျိုးရလဒ်များကို လွတ်လပ်စွာ မျှဝေခံစားခွင့် ရှိသည်။

Ngogao 26

(1). Maihji opamsi a omoin onyiluh a oliam gai. Omoin onyiliam li maih mong o oliamsouang hoakngam shian nenyu omo deluh nyiluh a simluh lou gai. Noithang pulai tehlah nyu o opamsi a omoin onyi luh a lou gai. Momojangthat liam hai a omoin onyi ne sim luh-e zou-e moinluh nyi luh hoiki a lou gai.

(2). Momozagai khakhu a litha omoin onyi ne mi-e simluh a lou gai. Omoin onyi ne khiankhan pamsi mong o, maihlai detienyiu oziamkhamliam hoi mong o onyila, ojiluh ne ojoujonhou ne nai noakmi hang a lithatha oluhvaokiu maih zak gai.

(3). Miansohuh a omoin onyi liam zian a maih ne poulinyiu tehslai gai.

Ngogao 27

Maihjipamsi a ovizian si ne si a nai, omoin onyi nyiluh a kha o khu a nung opamsi miansi omi zaphe a oliam gai.

(၂) လူတိုင်းတွင် မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ကြံစည်ဖန်တီးထုတ်လုပ်သော သိပ္ပံပညာမှဖြစ်စေ၊ စာပေမှဖြစ်စေ၊ အနုပညာမှဖြစ်စေ ဖြစ်ထွန်းလာသည့် ဂုဏ်နှင့် ရုပ်ဝတ္ထု အကျိုးကျေးဇူးများကို ကာကွယ်မှုရပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၈

လူတိုင်းသည် ဤကြေညာစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် လူမှုရေးစနစ်နှင့် နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးစနစ် တစ်ရပ်ကို ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အပိုဒ် ၂၉

(၁) လူတိုင်းသည် မိမိ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးကို လူ့အသိုက်အဝန်းအတွင်း၌သာ လွတ်လပ်ပြည့်ဝစွာ ဖွံ့ဖြိုးစေနိုင်သည်ဖြစ်၍ ယင်းအသိုက်အဝန်းအပေါ် တာဝန်ရှိသည်။

(၂) မိမိ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကျင့်သုံးရာတွင် လူတိုင်းသည် အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြု၍ လေးစားရန်အလို့ငှာလည်းကောင်း၊ ဒီမိုကရေစီလူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် တရားမျှတသော လိုအပ်ချက်များဖြစ်သည့် ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အများပြည်သူ အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် အကျိုးစီးပွားဖြစ်ထွန်းရေးတို့ကို ဖြည့်ဆည်းရန်အလို့ငှာလည်းကောင်း ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည့် ကန့်သတ်ချက်များအတိုင်းသာ ကျင့်သုံးပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(2). Maihjipamsi a mian dangdou nah diangluh hou-e, lahiat monglou pule, joi hou mong o pule nai von hou mong o lou pule olizian zap oliam gai.

Ngogao 28

Maihjipamsi a nung onyihun lahiat mong o nyihun toudahde-e mian mouang siaovoung-e tao-e voi tian a lithatha khiamkhan kiki li maihji kiki huh jang-e olizian zap a oliam gai.

Ngogao 29

(1). Maihjipamsi a mian momo mouang siao mong o khakhu a litha siluh a salai gai.

(2). Mian omouangsiao ne nah ganki-e voi a lithaththa oma maih omouangsiao ne le vizian-e otou hat a, mian mouangdoum-e tha-e mai mong mian kiki maihji pamsi mouangjam a litha nai khakhu a litha ngokham ne ganki thi a lou gai.

(၃) အဆိုပါ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို မည်သည့် ကိစ္စတွင်မျှ ကုလသမဂ္ဂ၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အခြေခံမူများကို ဆန့်ကျင်၍ ကျင့်သုံးခြင်း မပြုရ။

အပိုဒ် ၃၀

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွက်ဖြစ်စေ၊ လူတစ်စုအတွက်ဖြစ်စေ၊ လူတစ်ဦး တစ်ယောက်အတွက်ဖြစ်စေ ဤကြေညာစာတမ်းပါ အခွင့်အရေး များနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း ရည်ရွယ် လျက် တစ်စုံတစ်ခုသော ဆောင်ရွက်ချက်တွင် ပါဝင်ရန် သို့မဟုတ် ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်ရှိသည်ဟူ၍ ဤကြေညာစာတမ်းပါ စာသားတစ်ရပ်ရပ်ကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်း မရှိစေရ။

(3). Nung gousoi khiamkhan nah khamtoule maih ngokhamsiam ne mian mouangsiao nah devizian-e ganki a itha ai.

Ngogao 30

Khiamkhan zaklizak litha loupule, maihji hoi zaklizak litha loupule, nai maihji zagai zaklithalou pule nung onyihun ngokham siam mong o nung onyihun lahiat siam mong halimaih mian mouangsiao gankilimaih ne oluhthi-an a oluhjoi-an diangtough-e ganki a maih atei mian ah voi a oliamgaitech nung onyihun siam nah othat louzian maih atie.

